

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΕΣΠΑ

Αθήνα, /09/2017

Α.Π.: 102119 /ΕΥΚΕ 6420

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Νίκης 10, Σύνταγμα
Ταχ. Κώδικας : 105 63 Αθήνα
Πληροφορίες : Αλεξ. Δρακάτου,
Τηλ.: 210 3742071
Fax: 210 3742063
E-mail: adrakatou@mnec.gr

Προς:

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα
και Καινοτομία
Μονάδα Α3
Μεσογείων 56, 11527 Αθήνα
(ηλεκτρονικά)
Υπ' όψιν: Κα Α. Φέτση - κ. Χ. Καρακάση

ΘΕΜΑ: Διερεύνηση ενδεχόμενης ύπαρξης στοιχείων κρατικής ενίσχυσης για την Πρόσκληση με τίτλο
«Δημιουργία Ολοκληρωμένων Τουριστικών Προσβάσιμων Θαλάσσιων Προορισμών»

Σχετ.: Το με αρ. πρωτ. 4512/504/Α3/15-09-2017 (αρ. πρωτ. εισ. ΕΥΚΕ 6420/15.09.2017) έγγραφό σας

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού, με αρ. πρωτ. 4512/504/Α3/15-09-2017 (αρ. πρωτ. εισ. ΕΥΚΕ 6420/15.09.2017), εγγράφου σας που αφορά στη διερεύνηση ενδεχόμενης ύπαρξης στοιχείων κρατικής ενίσχυσης στην Πρόσκληση με τίτλο «Δημιουργία Ολοκληρωμένων Τουριστικών Προσβάσιμων Θαλάσσιων Προορισμών», με το οποίο ζητούνται οι απόψεις της Υπηρεσίας αναφορικά με την υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων των εν λόγω δράσεων, εξετάσαμε τα έγγραφα που προσκομίσθηκαν και, λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνουμε τα εξής:

1. Η πρόσκληση με κωδικό 075 (Α/Α ΟΠΣ: 2309) και τίτλο «Δημιουργία Ολοκληρωμένων Τουριστικών Προσβάσιμων Θαλάσσιων Προορισμών» αφορά σε δράσεις δημιουργίας κατάλληλων ελαφρών, μη μόνιμων υποδομών (εγκαταστάσεων και προσβάσεων) στον ευρύτερο χώρο των παραλιών κολύμβησης, όσο και στο χώρο κολύμβησης, για την εξυπηρέτηση ΑμΕΑ και άλλων κατηγοριών ατόμων με κινητικά προβλήματα, σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές σχεδιασμού και κατασκευής, με στόχο τη συμβολή στην ανάπτυξη τουρισμού ειδικών απαιτήσεων στις παραθαλάσσιες περιοχές της χώρας και την προσέλκυση επισκεπτών ατόμων με αναπηρίες, καθώς και άλλων κατηγοριών εμποδιζόμενων ατόμων. Τα έργα που θα υλοποιηθούν επιδιώκεται να συμπληρώνουν υφιστάμενες υποδομές για άτομα με αναπηρίες, ολοκληρώνοντας την αλυσίδα προσβασιμότητας με μια σειρά αλληλεξαρτώμενες και αλληλοσυμπληρούμενες παρεμβάσεις που διασφαλίζουν την αυτονομία, άνεση και ασφάλεια των ΑμΕΑ και γενικότερα των εμποδιζόμενων ατόμων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2. Με βάση τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο 1 «Περιεχόμενο Πρόσκλησης» και στην παράγραφο 4.7 «Ειδικοί κανόνες επιλεξιμότητας» του σχεδίου πρόσκλησης, καθώς και στο με αρ. πρωτ. 4512/504/A3/15-09-2017 (αρ. πρωτ. εισ. ΕΥΚΕ 6420/15.09.2017) έγγραφό σας, οι υποβαλλόμενες προτάσεις μπορεί να αφορούν είτε σε σημεία παρέμβασης / δημόσιες παραλίες με α) ελεύθερη πρόσβαση για το κοινό, είτε σε β) παραλίες στις οποίες η πρόσβαση προσφέρεται έναντι τιμήματος (αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης), για τις οποίες ζητείται χρηματοοικονομική ανάλυση, προκειμένου να διαπιστωθούν τα τυχόν «καθαρά έσοδα» που παράγει μια πράξη μετά την ολοκλήρωσή της. Επιπλέον, στην πρόσκληση καλούνται να υποβάλλουν προτάσεις οι Δήμοι και η Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου Α.Ε., οντότητες οι οποίες ασκούν οικονομική δραστηριότητα.

3. Οι υποβαλλόμενες προτάσεις που αφορούν σε σημεία παρέμβασης / δημόσιες παραλίες με ελεύθερη πρόσβαση για το κοινό, δεδομένου ότι δεν ενέχουν οικονομική δραστηριότητα, μπορούν να εξεταστούν ως **μέτρα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης**. Για το σκοπό αυτό, εκτός από την αναφορά στο **διατακτικό** της πρόσκλησης του απαιτούμενου θεσμικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήτοι της **Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης** όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), είναι αναγκαίο να προστεθεί στο κείμενο της πρόσκλησης και το εξής:

✓ Στο κεφάλαιο 3 «Οικονομικά Στοιχεία Πρόσκλησης», διευκρινίσεις σχετικά με την αποφυγή της διεισδότησης:

Έργα που αφορούν σε δημιουργία υποδομών προς χρήση σε σημεία παρέμβασης / δημόσιες παραλίες με ελεύθερη πρόσβαση για το κοινό, χωρίς περαιτέρω οικονομική εκμετάλλευση και παραγωγή εσόδων, δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01). Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για τη δημιουργία των υποδομών δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεισδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων.

Τονίζεται ότι, δεδομένου ότι η πρόσκληση αφορά σε μη μόνιμες (κινητές) υποδομές, ενώ παράλληλα λόγω πολιτικών επιλογών ή οικονομικών εξελίξεων, ο χαρακτηρισμός της δραστηριότητας (παροχή υπηρεσίας δημόσιας παραλίας με ελεύθερη πρόσβαση για το κοινό) ως μη οικονομική μπορεί να μεταβληθεί με την πάροδο του χρόνου και να χαρακτηριστεί οικονομική στο μέλλον (βλέπε σημείο 13 της ως άνω αναφερόμενης Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης), είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα (όπου θα χρησιμοποιηθεί η συγχρηματοδοτούμενη υποδομή) θα διατηρήσει τον μη οικονομικό χαρακτήρα της κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής της συγχρηματοδοτούμενης υποδομής.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

4. Στην περίπτωση που μια υποβαλλόμενη πρόταση αφορά σε παραλία η οποία είναι αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης (είτε από τον ίδιο τον δικαιούχο, είτε από ανάδοχο που προκύπτει μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, κλπ.), η συγκεκριμένη δραστηριότητα συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών στην αγορά και αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.

Στην περίπτωση αυτή, εφόσον η δημιουργία των ελαφρών, μη μόνιμων υποδομών (εγκαταστάσεων και προσβάσεων) **δεν αποφέρει πρόσθετα οικονομικά οφέλη** στον ιδιοκτήτη (π.χ. Δήμο) ή τον φορέα εκμετάλλευσης (π.χ. ανάδοχο / μισθωτή παραλίας) της υποδομής, οι υποβαλλόμενες προτάσεις μπορούν να εξεταστούν ως **έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης**, στο πλαίσιο της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης.

Ωστόσο, ακόμα και στην περίπτωση που ο ιδιοκτήτης ή ο φορέας εκμετάλλευσης της υποδομής αποκομίζει πρόσθετα οικονομικά οφέλη από τη χρήση της υποδομής, **προκειμένου να** θεωρηθεί ότι ένα μέτρο **ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης** πρέπει να καταδειχθεί ότι ισχύουν όλα τα κριτήρια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, ήτοι ότι, εκτός από το πλεονέκτημα (οικονομικό όφελος) που αποκομεί ο ιδιοκτήτης ή ο φορέας εκμετάλλευσης της υποδομής, **πρέπει να επηρεάζονται οι μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές** (διαταράσσεται το ενδοκοινοτικό εμπόριο).

Στο πλαίσιο αυτό και για λόγους ασφάλειας δικαίου προτείνεται να προστεθεί στο διατακτικό της πρόσκλησης και ο **Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («De Minimis»)**, καθώς επίσης και τα εξής εδάφια στο κείμενο της πρόσκλησης:

- ✓ Στο κεφάλαιο 3 «Οικονομικά Στοιχεία Πρόσκλησης»:
Έργα που αφορούν στην οικονομική και εμπορική εκμετάλλευση υπηρεσιών (παρεμβάσεις σε παραλίες στις οποίες η πρόσβαση προσφέρεται έναντι τιμήματος, ήτοι η πρόσβαση είναι αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης), εφόσον η δημιουργία των υποδομών παρέχει πρόσθετα οικονομικά οφέλη στον ιδιοκτήτη ή/και τον φορέα εκμετάλλευσης της υποδομής και επηρεάζονται οι μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές, ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων (Κανονισμός de minimis).
- ✓ Στο κεφάλαιο 5 «Οδηγίες υποβολής αιτήσεων, στην παράγραφο 5.3 με τα έγγραφα που πρέπει να προσκομίσει ο υποψήφιος δικαιούχος:
Για δράσεις που πρέπει να εξετασθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού De Minimis είναι απαραίτητο να περιέχεται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, σύμφωνα με το υπόδειγμα του συνημμένου Παραρτήματος VI
- ✓ Στη λίστα συνημμένων εγγράφων της πρόσκλησης:
Παράρτημα VI: Υπεύθυνη Δήλωση de minimis

5. Υπενθυμίζεται ότι, κατ' εφαρμογή της επιστολής της ΕΥΚΕ με Α.Π. 92415/ΕΥΚΕ6282/28.08.2017 (που απεστάλη με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις 29.08.2017):

- ✓ Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με Α.Π. 74931/ΕΥΚΕ2634/13.07.2016 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες στους φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020», οι διαχειριστικές αρχές πρέπει να

διαβιβάζουν στην ΕΥΚΕ τις προς ένταξη πράξεις με το σχετικό ενημερωτικό υλικό, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η ύπαρξη ή μη κρατικής ενίσχυσης.

- ✓ Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ.
- ✓ Κάθε απόφαση ένταξης πράξης είναι απαραίτητο να περιλαμβάνει στο διατακτικό της το συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο βάσει του οποίου η πράξη κρίθηκε συμβατή με το θεσμικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής («De Minimis») ή την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης).

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο Α. ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΘΗΡΙΣΗΣ, ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
(ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ)

Κ.Α.Α.

Σταύρος Αλεξόπουλος

Η Προϊσταμένη της ΕΥΚΕ

Ζωή Γεωργοπούλου

Συνημμένα:

- Παράρτημα VI – Υπεύθυνη Δήλωση de minimis

Εσωτερική διανομή (ηλεκτρονικά):

- Γρ. Γενικού Γραμματέα Δημ. Επενδύσεων – ΕΣΠΑ, κ. Π. Κορκολή
- Γρ. Προϊσταμένου Ε.Α.Σ., κ. Ι. Φίρμπα
- ΕΥΚΕ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

